

ἦτο τόσῳ γεμάτη, ὥστε τὸ τελευταῖον φέρετρον ὀλίγους πόδας μόνον ἔκειτο κάτω τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐδάφους. Ὁ νεκροθάπτης ἔρριψεν ἐπὶ τοῦ φέρετροῦ ὀλίγα πτυάρια χώματος, τὸ ἐπάτησε μὲ τὸὺς πόδας του, ἔφερε τὸ πτύον ἐπ' ὤμου καὶ ἀπεμακρύνθη παρακολουθούμενος ὑπὸ τῶν παιδίων, λυπουμένων διότι τόσῳ ταχέως ἐτελείωσεν ἡ διασκέδασίς των.

«Ἐλα, ἐμπρός, καλέ μου ἄνθρωπε, εἶπεν ὁ Μπάμπυλ, κτυπὼν ἐλαφρὰ διὰ τῆς χειρὸς τὸν ὄμον τοῦ δυστυχοῦς πτωχοῦ· θὰ κλείσουν τὸ κοιμητήριον.»

Ἐκεῖνος, ὅστις οὐδὲν κίνημα εἶχε κάμει ἀφ' οὔτου ἔφθασεν εἰς τὸ χεῖλος τῆς τάφρου, ἔρριγισεν, ὕψωσε τὴν κεφαλὴν, ἠτένισεν ἀσκαρδαμυκτὴ τὸν ὀμιλήσαντα αὐτῷ, ἔκαμέ τινα βήματα, καὶ ἔπεσε λιπόθυμος. Ἡ γραῖα παράφρων, μεγάλως οὔσα ἐνησχολημένη εἰς τὴν ἀπώλειαν τοῦ μανθίου της, ὅν ἔλαβεν ὀπίσω ὁ ἐργολάβος, δὲν ἠδύνατο νὰ δώσῃ προσοχὴν εἰς ἄλλο τι. Δι' ἀφθόνου ψυχρολουσίας κτώρθωσαν νὰ συνέλθῃ εἰς ἑαυτὸν ὁ λιποθυμήσας, ἀπέθεσαν αὐτὸν σῶον καὶ ἀβλαβῆ ἔξω τοῦ κοιμητηρίου, καὶ ἀφ' οὗ ἐκλείδωσαν τὴν θύραν ἕκαστος ἀπῆλθεν εἰς τὰ ἴδια.

«Ἐ! Ὀλιβερ, ἠρώτησεν ὁ Σάουαρμπερρυ, ὅταν ἐπέστρεψαν εἰς τὸ ἐργαστήριον· πῶς σοῦ ἐφάνη; σοῦ ἄρεσε;

— Πολὺ καλὰ, σὲρ, σ' εὐχαριστῶ, ἀπεκρίθη τὸ παιδίον μετὰ τινα ἐνδοιασμόν· ἀλλὰ πάλιν ὄχι καὶ τόσον καλὰ.

— Μπα, θὰ συνειθίσης Ὀλιβερ, εἶπεν ὁ Σάουαρμπερρυ· καὶ δὲν θὰ σε νοιάζει καθόλου ὅταν συνειθίσης.»

Ὁ Ὀλιβερ θὰ ἐπεθύμει πολὺ νὰ μάθῃ ἂν ὁ κύριός του ἔκκεμε πολὺν καιρὸν ἕως οὗ συνειθίσῃ· ἀλλὰ φρόνιμον ἐνόμισε νὰ μὴ κάμῃ τοιαύτην ἐρώτησιν, καὶ ἐπέστρεψε μετὰ τοῦ κυρίου του οἰκαδε ἀναλογιζόμενος ὅσα εἶδε.

*Ἐπεται συνέχεια.

**Π

ΚΑΘΗΚΟΝ—ΕΙΛΙΚΡΙΝΕΙΑ

(Ἐκ τῶν τοῦ Σμάτλς περὶ Χαρακτῆρος.)

Τὸ καθήκον εἶναι ὀφειλὴ παντὸς ἀνθρώπου ἐν τῷ κόσμῳ· ὁ μὴ ἐξοφλῶν αὐτὴν περιπίπτει εἰς τὴν δυσμένειαν τῶν πλησίων καὶ καταγγέλλεται ὡς ἠθικῶς ἀναξιόχρεως. Εἶναι ὑποχρέωσις, εἶναι χρέος, καὶ πρὸς πληρωμὴν αὐτοῦ ἀπαιτοῦνται ἐκούσιαι προσπάθειαι καὶ ἀδιάκοπος καὶ ἐπίμονος ἐργασία.

Τὸ καθήκον περιβάλλει πᾶσαν τὴν ὑπαρξίν μας. Ἀρχεται ἀπὸ τοῦ οἴκου, ἐνθα τὰ τέκνα ἔχουσι καθήκοντα πρὸς τοὺς γονεῖς καὶ οἱ γονεῖς πρὸς τὰ τέκνα, ἐνθα ὑπάρχουσιν ὡσαύτως καθήκοντα ἀμοιβαῖα μετὰξὺ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, μετὰξὺ κυρίων καὶ ὑπηρετῶν. Ἐκτὸς δὲ τοῦ οἴκου ὑπάρχουσι καθήκοντα μετὰξὺ φίλων καὶ γειτόνων, μετὰξὺ ἀνωτέρων καὶ ὑποδεστέρων ὑπαλ-

λήλων, μετὰξὺ ἀρχόντων καὶ ἀρχομένων.

«Ἀπόδοτε οὖν, λέγει ὁ ἀπόστολος Παῦλος, τὰς ὀφειλάς· τῷ τὸν φόρον, τὸν φόρον· τῷ τὸ τέλος, τὸ τέλος· τῷ τὸν φόβον τὸν φόβον· τῷ τὴν τιμὴν, τὴν τιμὴν. Μηδεὶ μὴδὲν ὀφείλετε, εἰ μὴ τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλους· ὁ γὰρ ἀγαπῶν τὸν ἕτερον νόμον πεπλήρωκεν.»

Ὁ ἡμέτερος λοιπὸν βίος ἀποτελεῖ διηνεκὴ ἐκπλήρωσιν καθηκόντων ἀφ' ἧς ἡμέρας εἰσερχόμεθα εἰς αὐτὸν, μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἀπερχόμεθα. Ἐχομεν καθήκοντα πρὸς τοὺς ἀνωτέρους, καθήκοντα πρὸς τοὺς κατωτέρους, καθήκοντα πρὸς τοὺς ἴσους, καθήκοντα πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, καθήκοντα πρὸς τὸν Θεόν. Ὅσάκις πρόκειται νὰ ποιήσωμεν χρῆσιν δυνάμεώς τινος ἡμῶν, παρίσταται καὶ ἐπιτέλεισις καθήκοντος· διότι εἴμεθα ἐπιστάται ἐπιφορτισμένοι τὴν διοίκησιν τῶν ἐμπιστευθεισῶν ἡμῶν δυνάμεων ὑπὲρ τοῦ ἀγαθοῦ ἡμῶν αὐτῶν καὶ τοῦ πλησίον.

Τὸ διηνεκὲς αἴσθημα τοῦ καθήκοντος εἶναι ὁ ἀληθὴς στέφανος τοῦ χαρακτῆρος. Τοῦτο εἶναι τὸ στήριγμα τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰς ἐπικινδυνωδεστέρας αὐτοῦ στιγμὰς· ἄνευ τούτου κλονίζεται καὶ πίπτει εἰς τὴν πρώτην πνοὴν τῆς δυστυχίας καὶ τοῦ πειρασμοῦ, ἐνῶ καὶ ὁ ἀσθενέστατος ἀνθρώπος ὑπὸ τούτου ἐμπνεόμενος πληροῦται δυνάμεως καὶ θάρρους. «Τὸ καθήκον, λέγει ὁ Κ. Γιαμεζόν, εἶναι ὁ πηλὸς, ὁ συνδέων τὰ μέρη τοῦ ἠθικοῦ οἰκοδομήματος· ἄνευ αὐτοῦ ἡ ἰσχὺς, ἡ ἀγαθότης, ἡ νόνησις, ἡ ἀλήθεια, αὐτὸς ὁ ἔρωσ, δὲν δύνανται νὰ ὑπάρξωσιν ἐπὶ πολὺ· ὅλον δὲ τότε τὸ οἰκοδόμημα τοῦ βίου καταρρέει καταλείπον ἡμᾶς ἐν μέσῳ τῶν ἐρειπίων τοῦ ἐκπεπληγμένου ἐπὶ τῇ συμφορᾷ.»

Τὸ καθήκον βασιζέται ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης, τὴν ὁποῖαν ἐμπνέει ἡ πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπη, ἡ τελειότερα αὕτη παράστασις τοῦ ἀγαθοῦ. Τὸ καθήκον δὲν εἶναι αἴσθημα, ἀλλ' ἀρχὴ, ἥτις διεισδύει εἰς τὸν βίον, ἐκδηλουμένη ἐν τε τοῖς τρόποις καὶ ταῖς πράξεσι, ταῖς ἀπορροούσαις ἐκ τῆς συνειδήσεως τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῆς ἐλευθέρως αὐτοῦ βουλήσεως.

Ἡ φωνὴ τῆς συνειδήσεως ἀναφαίνεται ἐν τῇ ἐκπληρώσει τοῦ καθήκοντος, καὶ ἡ μεγαλειτέρα διάνοια, ἡ λαμπροτέρα, ἡ μὴ ὑποκειμένα εἰς τὸν κανόνα αὐτῆς καὶ τὸν ἔλεγχον εἶναι ἀσθενὲς φῶς ἰκανὸν ν' ἀποπλανήσῃ ἡμᾶς. Ἡ συνειδήσις ὑψοῖ τὸν ἀνθρώπον· αὕτη εἶναι ὁ ἠθικὸς ἀρχηγὸς τῆς καρδίας, κυβερνᾷ ὅ,τι ἀγαθὸν εἰς τὰς πράξεις ἡμῶν, τὰς σκέψεις, τὴν πίστιν, τὸν βίον καὶ διὰ τῆς ἐπιδράσεως αὐτῆς καὶ μόνης ἐντελῶς ἀναπτύσσεται ὁ ἐντιμος καὶ εὐγενὴς χαρακτήρ.

Ἡ συνειδήσις ἐν τούτοις καὶ ἐὰν ὀμιλήσῃ μεταλλοφώνως εἰς μάτην θέλει ὀμιλήσει, μὴ ὑποστηριζομένη ὑπὸ ἐνεργοῦ θελήσεως. Ἡ θέλησις ἐλευθέρως δύναται νὰ ἐκλέξῃ μετὰξὺ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ κακοῦ, ἀλλ' ἡ ἐκλογὴ αὕτη οὐδεμίαν

αίαν, ἂν δὲν παρακολούθησεν ἄμεσος πρᾶξις καὶ ἀποφασιστικὴ. Ὅταν τὸ αἶσθημα τοῦ κακῆς ἀποφασιστικῆς βλάβης, καὶ ἡ ὁδὸς κεχαραγμένη, ἡ δὲ θέλησις ὑποβοηθουμένη ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ἐπιτρέπει εἰς τὸν ἄνθρωπον ν' ἀκολουθήσῃ τὴν πορείαν του, καὶ νὰ ἐκτελέσῃ τὰς ἐπιθυμίας του μετ' ὅλους τοὺς κινδύνους καὶ τὰς δυσκολίας. Καὶ ἐὰν τότε ἡ ἀποτυχία ἐπακολουθήσῃ εἰς τὰς προσπάθειάς, ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς δύναται νὰ εἴπῃ τοῦλάχιστον ὅτι ἐξώκειλεν τὸ καθήκον του.

Οἱ ἐμπνεόμενοι ὑπὸ ὑψηλῶν ἀρχῶν γινώσκουσι καὶ θυσιάζουσι μᾶλλον πᾶν ὅ,τι ἀγαπῶσι καὶ ἐπιθυμοῦσι παρά νὰ παραγνωρίζουσι τὸ καθήκον του. Ἡ ἀρχαία αὕτη ἀγγλικὴ δοξασία τῆς ὑψηλῆς ἀφοσιώσεως πρὸς τὸ καθήκον ὑπὸ βασιλευσάντος τινος ποιητοῦ ἐξεφράσθη ὡς ἑξῆς πρὸς τὴν ἐρωμένην του ἐν στιγμῇ, καθ' ἣν ἐλάμβανε τὰ ὄπλα ὑπὲρ τοῦ βασιλέως του. «Θὰ ἡδυνάμην, φίλη, νὰ σὲ ἀγαπήσω περισσότερο, ἐὰν δὲν ἡγάπων ὅσον καὶ σὲ τὴν τιμὴν.»

Ὡς πρὸς τὸ αἶσθημα τῆς τιμῆς ὁ Σερτώριος εἶπεν· «ὁ ἄνθρωπος ὁ ἔχων χαρακτῆρα πρέπει νὰ νικήσῃ ἐντίμως καὶ νὰ μὴ μεταχειρίζεται εὐτελεῖς τρόπους ἔστω καὶ πρὸς σωτηρίαν τῆς ἰδίας ζωῆς.»

Τὰ τελευταῖα λείψανα τοῦ γηραιοῦ ἰσπανικοῦ πεζικοῦ, τοῦ σχηματισθέντος ὑπὸ τοῦ Γουζάλη τῆς Κορδοῦνης, ὡς εἰς ἄνθρωπος κατεσφάγησαν εἰς τὴν μάχην τοῦ Ρουροῦ τῷ 1643. Ὅτε εἰς τῶν στρατιωτῶν κατέλιπε τὰς τάξεις του ὅλον τὸ σύνταγμα εὐρέθη νεκρὸν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης ἐκπληροῦν τὸ καθήκον του. Ὁ νικητὴς δὲ, ὁ νέος καὶ ἔνδοξος δουξ Ἐγκιέν, ὁ ἕστερον πρίγκιψ Κονδὲ ἐφώνησεν ἰδὼν τὸ θλιβερὸν ἐκεῖνο, ἀλλ' ὠραῖον θέαμα· «Ἐὰν δὲν ἤμην νικητὴς, θὰ ἐπεθύμουν ν' ἀποθάνω κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον.»

Ζωὴ ἀληθῆς εἶναι ἡ ἐν τῇ ἐνεργείᾳ διερχομένη. Ὁ βίος εἶναι μάχη, ἐν ἣ ἔπρεπε τις ν' ἀγωνίζεται μετὰ γενναιότητος. Ὁ ἄνθρωπος, ὁ ἐμπνεόμενος ὑπὸ ἀποφάσεως μεγάλης καὶ ἐντίμου, πρέπει νὰ μὲν ἐν τῇ θέσει του καὶ ἐκεῖ ἐν ἀνάγκῃ ν' ἀποθνήσκῃ. Ὡς ὁ γέρον δανὸς ἦρως πρέπει «νὰ τολμᾷ ἐντίμως, νὰ θέλῃ ἀποφασιστικῶς καὶ νὰ μὴ σφάλῃ ποτὲ εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ καθήκοντος.» Ἡ δύναμις τῆς θελήσεως, ἡ δοθεῖσα ἡμῖν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον μεγάλη, εἶναι δῶρον τοῦ Θεοῦ· ἐπομένως δὲν πρέπει οὔτε ἐν τῇ ἀχρηστίᾳ νὰ καταναλίσκωμεν αὐτήν, οὔτε νὰ μαινόμεν μεταχειριζόμενοι εἰς ἀναξίους σκοπούς.

Ἐκεῖνος ὡσάυτως εἶναι ἀληθῶς ἀγαθὸς καὶ γενναῖος, ὅστις διὰ τῆς ἐλευθέρως ἀσκήσεως καὶ ἀποφασιστικῆς τῆς ἰδίας αὐτοῦ θελήσεως ἐπαίδευσθη οὕτως ὥστε ἀπέκτησε τὴν ἑξὶν τῆς ἀρετῆς, ἐνῶ ὁ πονηρὸς ἀφίνει τὴν ἑαυτοῦ θελήσιν

ἐν καταστάσει παθητικῇ, καὶ καταλείπων τὸν χαλινὸν εἰς τὰς ἐπιθυμίας του καὶ τὰ πάθη ἀποκτᾷ τὴν ἑξὶν τοῦ κακοῦ καὶ δεσμεύεται ὑπ' αὐτοῦ ὡς ὑπὸ σιδηρᾶς ἀλύσεως.

Ὁ ἄνθρωπος οὐδὲν μέγα δύναται νὰ πράξῃ μὴ ἔχων ἰδίαν ἐλευθέραν θέλησιν. Ἐὰν πρέπη νὰ ἴσταται ἔρθιος, τοῦτο πρέπει νὰ κατορθώσῃ διὰ τῶν ἰδίων αὐτοῦ δυνάμεων, διότι ἡ βοήθεια τοῦ πλησίον δὲν ἀρκεῖ πρὸς ὑποστήριξίν του. Ἐκαστος εἶναι κύριος ἑαυτοῦ καὶ τῶν πράξεων του. Δύναται ν' ἀποφύγῃ τὸ ψεῦδος καὶ νὰ εἶναι εὐλικρινὴς, δύναται ν' ἀποφύγῃ πᾶν ὑλικὸν αἰσθημα καὶ νὰ μείνῃ ἄγνός, ν' ἀποφύγῃ πρᾶξιν σκληρὰν καὶ νὰ δευχθῇ εὐγενῆς καὶ φιλελεῆμων. Πάντα ταῦτα ἐξαρτῶνται ἀφ' ἑαυτοῦ καὶ ἐκ τῆς διαγωγῆς, ἣν διέγραψεν εἰς ἑαυτόν. Ὁ ἄνθρωπος ἀφ' ἑαυτοῦ γίνεται ἐλεύθερος, ἄγνός καὶ ἀγαθός, ἡ δούλος, κακοδαίμων καὶ ἄθλιος.

Τὸ αἶσθημα τοῦ καθήκοντος εἶναι στήριγμα καὶ εἰς αὐτὸν τὸν ἄνδρην ἄνδρα· βοηθεῖ αὐτῷ εἰς τὸ νὰ ἴσταται ἔρθιος καὶ παρέχει ἀνδρείαν. Οἱ φίλοι τοῦ Πομπηίου συνεβούλευσάν ποτε αὐτῷ, ἐτοίμω ὄντι ν' ἀναχωρήσῃ εἰς Ῥώμην ἐν μέσῳ ἐπικινδυνωδестаτῆς τρικυμίας, νὰ μὴ πράξῃ τοῦτο. Τί ἀπήντησεν; «Εἶναι ἀνάγκη ν' ἀναχωρήσω, δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ζήσω.» Ἦθελε νὰ πράξῃ τὸ καθήκον του, περιφρονῶν κινδύνους καὶ κεραυνούς.

Ἡ ἐκπλήρωσις τοῦ καθήκοντος ὑπῆρξεν ἡ πρωτεύουσα ἀρχὴ τοῦ βίου τοῦ μεγάλου Βασιγκτώ- νος. Αὕτη ἔδιδεν εἰς τὸν χαρακτῆρά του ἐνότητα, συνοχὴν καὶ δύναμιν. Ὅταν εἶχε νὰ ἐκπληρώσῃ καθήκον τι ἐβάδιζε κατ' εὐθείαν ἀκάμπτη ποδὶ, περιφρονῶν κινδύνους καὶ προσκόμματα. Δὲν ἐπεζήτηε τὴν ἐπίδειξιν, δὲν ἀπεσκόπει οὔτε εἰς τὴν δόξαν, οὔτε εἰς τὴν γῆμην, οὔτε εἰς τὰς ἀμοιβάς, ἀλλ' εἰς ὅ,τι ἀρετῆς αὐτῷ νὰ πράξῃ, καὶ εἰς τὸ νὰ πράξῃ τοῦτο καλῶς.

Ἐν τούτοις ὁ Βασιγκτῶν εἶχε περὶ ἑαυτοῦ μετρίαν γνώμην· καὶ ὅταν προσήνεγκον αὐτῷ τὴν ἀρχιστρατηγεῖαν τοῦ ἀμερικανικοῦ στρατοῦ ἐδίστασε ν' ἀποδεχθῇ ταύτην, μέχρις οὗ ἐξηναγκάσθη εἰς τὴν ἀποδοχὴν.

Ὁ Βασιγκτῶν διήλθε τὸ στάδιόν του τὸ πρῶτον ὡς ἀρχιστράτηγος καὶ εἶτα ὡς πρόεδρος οὐδῶλος παρεκκλήσις τῆς ὁδοῦ τοῦ καθήκοντος. Εἰς οὐδὲν ὑπελόγιζε τὴν δημοτικότητα· ἐβάδιζεν εὐθὺς πρὸς τὸν σκοπὸν, μὴ μεριμνῶν τί περὶ αὐτοῦ θὰ εἴπωσιν· ἐνίοτε δὲ καὶ ἐπὶ κινδύνῳ ν' ἀπολέσῃ τὴν ἐξουσίαν του καὶ τὴν πολιτικὴν ὑπόληψιν.

Ἡ αὐτὴ ἀρχὴ τῆς ἐκπληρώσεως τοῦ καθήκοντος ἐνέπνεεν ὡσάυτως τὸν Βελλιγκτῶνα. Ἐδέσποζεν ἐπ' αὐτοῦ καὶ διηύθυνε πάσας τὰς πράξεις τοῦ πολιτικοῦ του βίου. Τὸ αἶσθημα δὲ τοῦτο τοῦ καθήκοντος μετέδιδεν εἰς τοὺς ὑπ' αὐτὸν,

οἵτινες ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ αἰσθήματος ἐμπνεύμενοι ἐργάζοντο. Διερχόμενοι ἐν Βατερλώ τὰ τετράγωνα τοῦ πεζικοῦ καθ' ἣν στιγμὴν ἐπρόκειτο νὰ ὑποστῶσι προσβολὴν τοῦ ἱππικοῦ τῶν Γάλλων, εἶπεν εἰς τοὺς στρατιώτας του· «Στρατιῶται, σταθεροὶ εἰς τὴν θέσιν σας, σκεφθῆτε τί θὰ εἴπωσι περὶ ἡμῶν εἰς τὴν Ἀγγλίαν.» Οἱ δὲ ἀνδρες ἀπήντησαν· «Μηδὸλως φοβοῦ, μιλόρδε, γυνωρίζομεν τὸ καθήκον μας.»

Τὸ καθήκον ὡσαύτως ἦτο ἡ δεσπόζουσα τὸ πνεῦμα τοῦ Νέλσονος ιδέα. Τὸ αἰσθημα δὲ διὰ τοῦ ὁποίου ὑπηρετοῖ τὴν πατρίδα του καταδεικνύεται ἐν τῇ περιβοήτῳ διαταγῇ, ἣν ἀπήλυθεν εἰς τὸν στόλον πρὸ τῆς ἐν Τραφαλάργου ναυμαχίας· «Ἐκαστος θὰ ἐκτελέσῃ τὸ καθήκον του· ἡ Ἀγγλία περιμένει.» ἔτι δὲ εἰς τὰς τελευταίας λέξεις αἵτινες ἐξέφυγον τῶν χειλέων του, ὅτε θανασίμως πεπληρωμένος εἶπεν· «Ἐξέτελεσα τὸ καθήκον μου. Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ.»

Ἡ πρὸς τὸ καθήκον ἀφοσίωσις εἶναι ἀρετὴ ἰδιάζουσα εἰς τὸ Ἀγγλικὸν ἔθνος· δι' αὐτῆς δὲ χαρακτηρίζονται πολλοὶ τῶν μεγάλων αὐτοῦ πολιτικῶν ἀνδρῶν. Οὐδαμοῦ ἴσως, εἰς οὐδεμίαν χώραν παρέστη παράδειγμα καθ' ὃ ἀρχηγὸς ποιεῖται ἐναρξὴν μάχης ὑπὸ τὴν σημαίαν, ἣν ἔδωκεν ὁ Νέλσον ἐν Τραφαλάργου.—Δὲν ἦτο σημαία δόξης, νίκης, τιμῆς, πατρίδος, ἀλλ' ἦτο ἀπλῆ σημαία καθήκοντος! Πόσον ὀλίγα ἔθνη εἶναι ἱκανὰ ν' ἀναγνωρίσωσιν αὐτὴν τὴν φωνὴν τοῦ συνασπισμοῦ!

Κατὰ τὸ ναυάγιον τοῦ πλοίου Birkenhead εἰς τὰ παράλια τῆς Ἀφρικῆς, οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ πληρώματος ἐπαυροβόλησαν ὑπὸ χαρᾶς ὅταν εἶδον ὅτι αἱ γυναῖκες καὶ τὰ παιδιά ἀπεβίβασθησαν σῶα καὶ ὑγιᾶ εἰς τὰς λέμβους. Μετὰ τινα χρόνον ὁ Ῥόβερτσον δὲ Βριγτῶν μνημονεύων τὸ ἀνωτέρω γεγονός ἐγράφεν εἰς τινα τῶν ἐπιστολῶν του· «Ναί, εἶναι ἀληθές! ἀγαθότης, καθήκον, θυσία εἶναι αἱ ἀρεταὶ ἅς ἡ Ἀγγλία τιμᾷ. Ὁ Ἀγγλὸς ἐνίοτε ἴσταται μετὰ χαιρόντος στόματος καὶ ὀφθαλμῶν ἀνεωγμένων, ὡς χωρικός οὐδὲν ἰδὼν, πρὸ ἀντικειμένου, οὐτινος ἢ ἀπατηλῆ λάμπης ἐθάμβωσεν αὐτὸν πρὸς στιγμὴν, οὐδὲν ὅμως συγκινεῖ τὴν γηραιὰν καὶ μεγάλην αὐτοῦ καρδίαν ὅσον τὸ ἀγαθόν. Δὲν γνωρίζει ἴσως νὰ ἐνδυσθῇ, εἶνε ἀδέξιος ἐν αἰθούσῃ μουσικῆς συμφωνίας, δὲν δύναται ἴσως νὰ διακρίνῃ τὸν κοῦκον ἀπὸ τῆς ἀηδόνος, ἀλλ' ὁ Θεὸς ἐχάρισεν αὐτῷ ἄλλο καλόν. Γνωρίζει νὰ διδάξῃ εἰς τὰ τέκνα του νὰ ριψοκινδυνεύωσιν ὡς ἄνδρες ἐν μέσῳ τῶν κερκαριῶν καὶ τῶν κυμάτων, ἀνευ παρατάξεως καὶ πομπῆς, ὡς ἐὰν τὸ καθήκον ἦτο τὸ φυσικώτερον πρᾶγμα τοῦ κόσμου τούτου. Ποτὲ δὲ δὲν ταυτίζει τὸν κωμικὸν μετὰ τοῦ ἥρωος, οὐδὲ τὸν ἥρωα μετὰ τοῦ κωμικοῦ.»

Εἶναι μέγα ἀπόκτημα δι' ἐν ἔθνος, τοῦ νὰ

ἦναι πεποτισμένον ὑπὸ τοῦ πνεύματος τούτου τοῦ καθήκοντος· ἐνὸς τὸ αἰσθημα τοῦτο ἐπιζῆ, ἡ ἐλπίς αἰσιωτέρου μέλλοντος εἶναι βεβαία. Ἐὰν ὅμως διασκεδασθῇ ἡ ἀμβλυνοθῇ, ἐὰν ἀντικατασταθῇ ὑπὸ τῆς δίψης τῶν ἡδονῶν, τῆς φιλοδοξίας ἢ τῆς δόξης τοῦ ἐγώ—τότε, οὐαὶ τῷ ἔθνει ἐκεῖνον· ἡ διάλυσις αὐτοῦ εἶναι ἐγγύς!

Τὸ καθήκον συνδέεται στενωτάτα πρὸς τὴν εὐλικρίνειαν τοῦ χαρακτῆρος. Ὁ ἄνθρωπος τοῦ καθήκοντος εἶναι πάντοτε εὐλικρινὴς ἐντε τοῖς ἔργοις καὶ τοῖς λόγοις. Μεταξὺ τῶν ἀποφορημάτων τοῦ Chesterfield ἄξιον μερίστης συστάσεως εἶναι τὸ ἐξῆς· «Ἡ εὐλικρίνεια ἀνοίγει τὴν ὁδὸν πρὸς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἀληθῶς εὐγενοῦς ἀνδρός.»

Ἐν τῶν καλλιτέρων πραγμάτων, τὰ ὁποῖα ἡ Κυρία Hutchinson εἶπέ ποτε περὶ τοῦ ἀνδρός τῆς εἶναι ὅτι ἦτο κατὰ βάθος εὐλικρινής, «οὐδέποτε ὠμίλει παρὰ τὴν γνῶμην του, οὐδέποτε ἐπέσχετό τι, τὸ ὅποιον ἐπίστευεν ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ πράξῃ, καὶ ἐξεπλήρου πιστῶς ὅ,τι ὑπεσχέθη.»

Ὁ Βελλιγκτῶν ἦτο αὐστηρὸς θαυμαστής τῆς ἀληθείας. Τὸ ἐπόμενον ἀνέκδοτον εἶναι παράδειγμα ἐκφραστικόν. Προσβληθεὶς ποτε ὑπὸ κωφώσεως συνεβουλεύθη περίφημον εἰδικὸν ἱατρὸν, ὃ ὁποῖος ἀφοῦ εἰς μάτην μετεχειρίσθη ὅλα τὰ θεραπευτικὰ μέσα, ἀπεφάσισε νὰ ἐγγύσῃ εἰς τὸ οὖς ἰσχυρόν τι καυστικὸν ἱατρικόν. Τούτου γενομένου ἐπῆλθον ὀξύτατοι πόνοι, φλογώσεις καὶ ἂν ὁ ἱατρὸς τῆς οἰκογενείας δὲν προσελάμβανεν, ἤθελεν ἡ φλόγωσις προχωρήσει εἰς τὸν ἐγκέφαλον καὶ ἐπέλθει θάνατος. Μετὰ τὴν θεραπείαν ὅμως τῆς φλογώσεως καὶ τῶν πόνων ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ τῆς οἰκογενείας, τὸ οὖς τὸ πάσχον ἔμεινεν ἐντελῶς κωφόν. Ὅταν ὁ εἰδικὸς ἱατρὸς ἔμαθε τὸν κίνδυνον, ὃν διέτρεξεν ὁ πελάτης του τοῦ ἱατρικοῦ ἔνεκεν, ὅπερ μετεχειρίσθη, ἔδραμεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Βελλιγκτῶνος ἵνα ἐκφράσῃ τὴν λύπην του. Ὁ δοῦξ ὅμως ἀπήντησεν ἀπλῶς· «Ἄς ἀφήσωμεν αὐτὴν τὴν ὀμιλίαν, σεῖς ἠηληστάτε νὰ πράξετε βεβαίως τὸ καλλίτερον.»

Ὁ ἱατρὸς ὅμως ἦτο περίλυπος, διότι ἂν καθίστατο ἐξω γνωστὸν ὅτι αὐτὸς ἐξέθηκε τὴν Αὐτοῦ Ἐξοχότητα εἰς τοιοῦτον κίνδυνον, κατεστρέφετο.

— Οὐδεὶς εἶναι ἀνάγκη νὰ μάθῃ τὸ τοιοῦτον, εἶπεν ὁ Βελλιγκτῶν. Φυλάξετε μυστικὸν τὸ πρᾶγμα, ἐστὲ δὲ βέβαιος ὅτι οὐδ' ἐγὼ θὰ εἴπω λέξιν περὶ τούτου.»

— Τότε ἡ ὑμετέρα ἐξοχότης θὰ μοὶ ἐπιτρέψῃ νὰ ἐπισκέπτωμαι αὐτὴν ὡς πρότερον, ἵνα δεῖξω εἰς τὸ κοινὸν ὅτι δὲν ἀπώλεσα τὴν ἐμπιστοσύνην της.

— Ὅχι, ἀπήντησε μελιγίως ὁ δοῦξ καὶ μετὰ τόνου· τοῦτο δὲν γίνεται, διότι εἶναι ψεῦδος.»

Δὲν ἠθέλησεν ὁ Βελλιγκτῶν νὰ ψευσθῆ οὔτε ἐν ἔργῳ, οὔτε ἐν λόγῳ.

Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὁ δεσμός τῆς κοιωνίας· ἀνευ αὐτῆς ἡ ὑπαρξίς τῆς ἡθελε παύσει, καὶ ἡ ἀναρχία καὶ τὸ χάος ἠθελον ἐπέλθει. Οὔτε οἶκος, οὔτε ἔθνος δυνατὸν νὰ διοικηθῆ διὰ τοῦ ψεύδους. Ἡρώτησάν ποτέ τινα, ἐὰν οἱ δαίμονες ψεύδονται ὄχι, ἀπήντησε, διότι τότε ὁ ἄδης δὲν ἠδύνατο νὰ ὑπάρξῃ.» Δὲν ὑπάρχει δὲ δικαιολογητικὸς λόγος ὑπὲρ τῆς θυσίας τῆς ἀληθείας· αὐτὴ πρέπει κυριαρχικῶς νὰ βασιλεύῃ εἰς πάσας τὰς περιστάσεις τῆς ζωῆς.

Ἐξ ὅλων τῶν αἰσχυρῶν κακιῶν, τὸ ψεῦδος εἶναι τὸ χειρίστον. Εἶναι ὁ καρπὸς τῆς φαυλότητος καὶ τοῦ ἐγκλήματος, εἰς πολλὰς δὲ περιστάσεις τὸ προῖον ἠθικῆς ἀνανδρίας.

A. M.

Ο ΜΟΥΣΙΚΟΣ ΤΟΥ ΣΒΑΛΜΠΑΧ.

Ἡ χειμῶν τοῦ 1847 ἦτο δριμύτατος· ὁ βορρᾶς ἔπνεε διαρκῶς σφοδρὸς καὶ ψυχρὸς ἐν Παρισίοις, συχνότατα δὲ αἱ στέγαι τῶν οἰκιῶν ἐλευκάνθησαν ὑπὸ τῆς χιόνος καὶ οἱ βύακες ἐπάγησαν.

Ἡμέραν τινα τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου, περὶ τὴν μεσημβρίαν, ὁ Ῥοβερτὲν, παλαιὸς ὑπάλληλος ἐν τῷ ταχυδρομείῳ, εὗρίσκετο ἤδη εἰς τὴν θέσιν του παρὰ τῷ γραφείῳ, ὅπου εἶναι τοποθετημέναι κατ' ἀλφαβητικὴν τάξιν αἱ ἐπιστολαὶ, ἃς ἦτον ἐπιτετραμμένους νὰ διανείμῃ, ὅτε δειλῆ τις χεὶρ ἤρξατο ξέουσα ἐλαφρῶς τὸν ξύλινον τοῖχον τοῦ σκοτεινοῦ διαδρόμου, ὅστις ἐχρησίμευε τότε ὡς αἵθουσα τοῦ κοινοῦ.

Ὁ Ῥοβερτὲν ἤνοιξεν ἀποτόμως τὴν θυρίδα, εὐθὺς δὲ ἐπεφάνη μακρὰ τις κεφαλὴ γωνιώδης καὶ πειναλέα, ἔχουσα δύο κυανοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ κόμην χρώματος τοσοῦτον ξανθοῦ ὥστε ἐφαίνετο κίτρινος.

Ἐνῶ ὁ Ῥοβερτὲν ἐξήταζε τὸ παράδοξον τοῦτο ὑποκείμενον, οὗτος ὕψωσε τὴν κεφαλὴν καὶ ἐφάνη ὀλόκληρος. Ἦν ἐνδεδυμένος ἐνδυμασίαν ἀλλόκοτον, μακρὰν τινα μηλωτὴν καὶ περισκελίδας χρώματος ὑποφαίου, προσηλωμένας στενῶς ἐπὶ τῶν ἰσχυρῶν αὐτοῦ κνημῶν, εἶχε δὲ μακρὰ ὑποδήματα ἐφαρμμένα, ὧν τὸ ἄνω μέρος δὲν ἐκάλυπτε τοὺς καρδύλους τῶν γονάτων του. Ἐπὶ τέλους ὑπὸ τὸν ἀριστερὸν βραχίονα ἐκράτει ἀρμονικὴν σάλπιγγα, ἥτις ἦτον ἡ λυπηρὰ ἐξιστόρισις ἀγῶνων ἀπελπιστικῶν ἀποληξάντων εἰς ἔνδειαν πρὸς τὴν ὁποίαν ἐφαίνετο πλέον ἐγκαρτερῶν.

Τὸ θέαμα ἦτο λυπηρὸν καὶ γελοῖον· ὁ δυστυχῆς οὗτος ἄνθρωπος εἶχεν ἦθος ταπεινῆς γλυκύτητος καὶ ἀλγεινῆς μελαγχολίας, τὸ ὁποῖον συνεκίνησε καὶ τὸν Ῥοβερτὲν, ὅσῳ καὶ ἂν ἦτο ψυχρὸς.

— Τί θέλεις; ἠρώτησεν ἀποτόμως.

— Μὲ συγχωρεῖτε, κύριε, ἀπεκρίθη ὁ κρατῶν τὴν σάλπιγγα, ὀνομάζομαι Τσίμμερμανν... ἤθελον νὰ μάθω...

— Περιμένεις ἐπιστολὴν; . . .

— Μάλιστα, κύριε.

— Ἀπὸ ποῖον μέρος;

— Ἀπὸ τὸ Σβάλμπαχ.

Ὁ Ῥοβερτὲν ἀνεζήτησεν ἀμέσως τὴν πρὸ αὐτοῦ θήκην τῶν ἐπιστολῶν καὶ ἐξήγαγεν ὑπερμεγέθη ἐπιστολὴν γεγραμμένην ἐπὶ χάρτου χονδροῦ, ἧς ἡ διεύθυνσις, γεγραμμένη διὰ χειρῶν διαφόρων, εἶχεν ὡς ἐξῆς·

ΚΥΡΙΟΝ ΚΥΡΙΟΝ
TIMMERMANN, ΜΟΥΣΙΚΟΝ ΚΑΛΑΙΤΕΧΝΗΝ ΕΚ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΒΙΣΒΙΑ-
ΛΕΡ ΤΟΥ ΚΑΝΤΟΝΙΟΥ ΣΒΑΛΜΠΑΧ, ΗΛΗ ΔΙΑΜΕΝΟΝΤΑ
POSTE RESTANTE. ΕΙΣ ΠΑΡΙΣΙΟΥΣ.

Ἡ διεύθυνσις περιελάμβανεν ἐν ὅλῳ στίχους ἑπτὰ, ὧν οἱ δύο τελευταῖοι, γραφέντες προδήλως ὑπὸ ἀδεξίας χειρὸς, ἐπεδεικνύοντο μετὰ τῆς ἀφελοῦς καὶ ὑπερφηφάνου μιμήσεως καλλιγραφίας δημοτικοῦ σχολείου.

Ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης ἡ διεύθυνσις τῶν ταχυδρομείων ἐπέθεσε τὸν ἀριθμὸν 12, δηλοῦντα ὅτι τῆς ἐπιστολῆς δὲν ἐπληρώθη τὸ τέλος, ὥστε ὁ πρὸς διευθύνοντα ὤφειλε νὰ πληρώσῃ ἐν φράγκον καὶ εἴκοσιν ἑκατοστὰ, ὅπως λάβῃ αὐτήν.

Ὁ Ῥοβερτὲν ἔδωκε τὴν ἐπιστολὴν εἰς τὸν Τσίμμερμανν, ὅστις ἤρξατο ἀναγινώσκων αὐτὴν ἐπιμελῶς· ἡ ἀνάγνωσις διήρκεσεν ἀκριβῶς δύο λεπτὰ τῆς ὥρας, μεθ' ὃ ἀπέδωκε τὴν ἐπιστολὴν τῷ ὑπαλλήλῳ.

— Δὲν εἶναι λοιπὸν δι' ὑμᾶς; ἠρώτησεν οὗτος ἀπορῶν.

— Ὅχι, κύριε.

— Ἀλλὰ δὲν ὑπάρχουσιν ἄλλαι ἐπιστολαὶ φέρουσαι τὸ ὄνομα τοῦτο.

— Δὲν πειράζει· θέλω ἐπανέλθει, ἀπήντησεν ὁ πλάνης μουσικός.

Χαιρετήσας δὲ ἀνεχώρησε.

Μετὰ δεκαπέντε ἡμέρας, (ὁ Ῥοβερτὲν σχεδὸν εἶχε λησμονήσει τὸν Τσίμμερμανν) ἔφθασε καὶ δευτέρα ἐπιστολή· ὁ ὑπάλληλος ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Τσίμμερμανν ἔλαβε τὴν ἐπιστολὴν μηχανικῶς καὶ ἔδωκε αὐτὴν εἰς τὸν μουσικόν.

Ἦτο πάντοτε ὁ αὐτὸς χονδροειδῆς καὶ βαρῆς χάρτης, ἡ δὲ ἐπιγραφή ἦτο γεγραμμένη κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον διὰ διαφόρου γραφῆς. . .

Ὁ Τσίμμερμανν, ὡς καὶ πρότερον, ἐξήτασεν ἀκριβῶς τὴν διεύθυνσιν, ὕστερον δὲ ἀπέδωκε τὴν ἐπιστολὴν, λέγων ὅτι δὲν ἦτο δι' αὐτόν.

Χαιρετήσας δὲ μετὰ τὸ μελαγχολικὸν καὶ προσηνὲς αὐτοῦ ἦθος ἀνεχώρησε.

Παρήλθον δύο ἔτι ἑβδομάδες, καθ' ἃς ὁ Ῥοβερτὲν εἶχε τὸν ἀπαιτούμενον καιρὸν ὅπως σκεφθῆ. Δὲν ἦτο ἄνθρωπος κακός, ἀλλὰ δὲν ἠθελε νὰ χρησιμεύῃ ὡς περιγελῶς· ὑπόπτεισε τὸν μουσικὸν καὶ ἀορίστως πως ἐφοβήθη ὅτι περιπαίζεται διὰ τοῦτο εἰς πρώτην εὐκαιρίαν ἀπεφάσισε νὰ ἀνακαλύψῃ τί συμβαίνει.